

Rok 1908.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LXXXI. — Wydana i rozesłana dnia 25. sierpnia 1908.

Treść: № 180. Rozporządzenie, dotyczące urządzenia i ruchu założonych podług powszechnej ustawy górniczej hut ołowianych i cynkowych.

180.

Rozporządzenie Ministerstwa robót publicznych w porozumieniu z Ministerstwem spraw wewnętrznych z dnia 22. lipca 1908.,

dotyczące urządzenia i ruchu założonych podług powszechnej ustawy górniczej hut ołowianych i cynkowych.

Na zasadzie § 220. powszechnej ustawy górniczej i § 1. ustawy z dnia 30. kwietnia 1870., Dz. u. p. Nr. 68., zarządza Ministerstwo robót publicznych w porozumieniu z Ministerstwem spraw wewnętrznych pod względem urządzenia i ruchu założonych podług powszechnej ustawy górniczej hut ołowianych i cynkowych, co następuje:

§ 1.

Nowo powstające huty ołowiane i cynkowe urządzać należy z uwzględnieniem panującego kierunku wiatrów w ten sposób, by wydobywające się z nich gazy i pary nie dostawały się do innych pracowni, domów mieszkalnych itp. w sąsiedztwie hut się znajdujących.

Kominy stawiać należy, o ile to tylko możliwe, poza obrębem przestrzeni hutniczych i to w takiej wysokości, by odchodzące przez nie gazy i pary były ile możliwości w sposób nieszkodliwy odprowadzane.

O ile to ze względu na szczególniejsze stosunki, jak na przykład ze względu na miejscowość zakładu

hutniczego i rodzaj wytwarzających się przy postępowaniu hutniczym gazów i pary jest wskazanem, muszą być podług zarządzeń przez władze górnicze w każdym poszczególnym przypadku wydać się mających, stawiane zakłady kondenzacyjne, przez które przewodzić się ma gazy i pary przy pracy hutniczej się wytwarzające, przed ich przejściem w atmosferę.

Według możliwości zaprowadzić należy urządzenia umożliwiające, by poszczególne części zakładu hutniczego, względnie poszczególne ich urządzenia, można było dla przedsięwzięcia czyszczenia i naprawy, niezależnie od innych z ruchu wyłączyć.

§ 2.

Ubikacje, w których praży się rudy ołowiane lub zawierające ołów rudy cynkowe, wypraża się rudy cynkowe, spuszcza się lub stapia rudy ołowiane, czyści się dalej ołów, spędza rudę w ołów bogatą, w których w połączeniu z postępowaniem hutniczym wytwarza się, miele, przesiewa, składa lub pakuje glejtę łuskową lub inne tlenki ołowiu, destyluje się cynk surowy lub pianę cynkową i przerabia pył cynkowy (poussière), muszą być obszerne, wysokie, dobrze naturalnem światłem oświetlone i tak urządzone, by powietrze się w nich ustawicznie w dostatecznej mierze odświeżało. Gdyby ubikacje te nie mogły być dostatecznie oświetlone z hoku, należy oprócz tego umożliwić wpadanie światła z góry.

Ubikacje, w których przedsięwzięcie się manipulacje z połączeniami tlenku ołowiu, winny mieć wolną wysokość co najmniej 4 metrów.

Celem przeszkodzenia nagromadzeniu się pyłu w pracowniach unikać należy gzymsów, występow murowych itp.

§ 3.

Oznaczone w § 2. ubikacje mają mieć równą i mocną podłogę z ubitego betonu, płyt żelaznych, mocno wypalonych cegieł lub w podobny sposób stawianą, z którejby drogą wilgotną można łatwo pył usunąć.

Dla uniknięcia nagromadzenia się pyłu muszą ściany tych ubikacji mieć równą powierzchnię i przynajmniej raz na rok być zmywane.

W ubikacjach, w których wywiązuje się w wielkich ilościach pył, zawierający w sobie tlenek ołowiu, należy ściany potynkować na gładko cementem albo tynk murowy klejową lub olejną farbą pomalować. Ściany innych pracowni, o ile są murowane, należy pobielić wapnem i to przynajmniej raz na rok powtarzać.

Podłogę utrzymywać należy ustawicznie w stanie wilgotnym i czyścić przynajmniej raz na dzień. Przepis ten stosuje się także do tych przestrzeni, w których przysposabia się mieszanie (zaprawianie kruszców do topienia) lub też przedsięwzięcie się inne prace, powodujące wytwarzanie się pyłu ołów zawierającego.

§ 4.

Wszystkie przyrządy, jakich się tylko w ruchu ołowiano- lub cynkowo-hutniczym używa, ustawiać należy o ile możności w ten sposób, by ze wszystkich stron były dostępne a robotnikowi dozwalały w wygodnym położeniu pracę przy nich wykonywać. Piece płomienne, destylacyjne i rafineryjne, baterie kotłowe do postępowania Pattinsonowego i Parkesowego itp. mają być w ten sposób ustawione, by robotnicy przy wykonywaniu swej pracy nie byli z kilku stron na działanie promieniującego ciepła narażeni.

Przyrządy, w których wywiązuje się pył ołów zawierający lub także gazy i para, należy, o ile urządzenie ich i rodzaj użycia nie wykluczają wydostawania się pyłu, względnie gazów i pary, w miejscach spojenia tak uszczelnić, by występ pyłu, gazów i pary do pracowni był ile możności powstrzymany.

§ 5.

W pobliżu pracowni musi być pod ręką dla robotników w ubikacjach w § 2. oznaczonych, dobra, przed weiskaniem się pyłu chroniona, świeża, o ile możności wolno wypływająca woda do picia w obfitej ilości, tak, by robotnicy, nie potrzebując wychodzić na wolne powietrze, mogli ją mieć wygodnie każdego czasu. Donoszenie wody do picia w naczyniach może być tylko w tym przypadku dopuszczone, jeżeli w dotyczącym zakładzie hutniczym wodociągów, doprowadzających wodę do picia nie możnaby wcale lub tylko z niestosunkowo wielkimi kosztami zaprowadzić. Za naczynia do wody do picia używać można w tym przypadku tylko naczyń zamkniętych,

które codziennie gruntownie mają być czyszczone a przynajmniej raz na tydzień w ukropie lub parze wodnej wygotowane. Jeżeli wodę do picia donosi się w naczyniach, w takim razie postarać się należy, by w ciągu szczyty pracy, woda była kilka razy odświeżana.

§ 6.

W ubikacjach w § 2. oznaczonych jakoteż we wszystkich innych lokalach, w których przedsięwzięcie się roboty, powodujące powstawanie pyłu ołów zawierającego, znajdują się muszą, o ile Władze górnicze w poszczególnym przypadku na wyjątek nie pozwoliły, hydranty z przewodami węzowymi i posypniczki lub inne stosowne urządzenia do chłodzenia gorących pozostałości, do zwilżania pyłu itp.

§ 7.

Rozdrabnianie oczyszczonych rud ołowiu i cynku jak i zawierających ołów produktów hutniczych może, o ile rozdrabniany materiał nie jest w tym stopniu zwilżony, by powstawanie pyłu było wykluczone, odbywać się tylko w przyrządach, przy których urządzenia pył wchłaniające zapobiegają skutecznie dostawaniu się do pracowni pyłu ołów zawierającego.

Worki służące do pakowania rud ołowianych lub cynkowych albo materiałów ołów zawierających można tylko w przyrządach nie przepuszczających pyłu lub też przez pranie uwalniać od pyłu i czyścić.

§ 8.

Przeznaczone do pieców, ognisk i mufl ołów zawierające materiały, o ile się oksydują i mogą spowodować powstawanie pyłu, należy przed zmieszaniem ich z innymi materiałami, złożeniem na skład i poddaniem postępowaniu hutniczemu w oznaczonych przyrządach dla zapobieżenia wytwarzaniu się pyłu zwilżyć, o ile dalsze ich obrobienie na to pozwala.

§ 9.

Pył ołów zawierający, także gazy i para, które z pieców, ognisk, konwerterów, przyrządów destylacyjnych, urządzeń spustu kruszcu stopionego, z tyglów żuźlowych, wozów żuźlowych, kotłów rafineryjnych i Pattinsona, żarzących pozostałości itp. się wydobywają, należy przez odpowiednie urządzenia, o ile możności blisko miejsca występu, podchwytwać i w sposób nieszkodliwy z pracowni odprowadzać.

Izby z pyłem lotnym i także kanały, jakoteż piece wystudzone, jeżeli wchodzić muszą do nich robotnicy, należy wprzód dostatecznie ochłodzić i przewietrzyć.

§ 10.

Przy przesiewaniu i pakowaniu glejty łuskowej i innych materiałów ołów zawierających, jak pył

cynkowy (poussière), tudzież przy innych urządzeniach, przy których wytwarza się pył zawierający, ołów, muszą znajdować się przyrządy wchłaniające i odprowadzające lub inne odpowiednie urządzenia, zapobiegające dostawaniu się pyłu ołów zawierającego do pracowni.

Przesiewanie i pakowanie tych materiałów odbywać się ma z najmożliwszym wykluczeniem roboty ręcznej zawsze w ubikacjach osobnych.

§ 11.

Na osobne zlecenie Władzy górniczej, celem zbadania jakości powietrza w poszczególnych oddziałach hutniczych przedsiębrać się ma w pewnych razach lub odstępach czasu, według wskazówek przez tę Władzę udzielonych, próby powietrza i poddać je przez odpowiednie organa zanalizowaniu pod względem zawartości ołowiu.

Dla wyników analiz prowadzić się ma bieżące zapiski, które na żądanie przedkładać się będzie tak Władzy górniczej jak i jej delegatom.

§ 12.

Robotnic wogóle a robotników poniżej lat 18 nie wolno zatrudniać w ubikacjach w § 2. oznaczonych, następnie przy przysposabianiu, napełnianiu i nadawaniu obesłania, w izbach z pyłem lotnym i takichże kanałach, przy czyszczeniu i zrywaniu ostudzonych pieców, przy transporcie pyłu lotnego, przy naprawach pieców i wszelkich innych, powstawaniu pyłu ołów zawierającego powodujących pracach.

§ 13.

Robotnicy przy piecach płomiennych i szachtowych, przy konwerterach, kotłach Pattinsonowych i rafineryjnych, przyrządach destylacyjnych i piecach szmelcarskich, przy wypróżnianiu izb i kanałów z pyłem lotnym, wilgotny pył lotny zawierających, przy transporcie pyłu lotnego i przy przysposabianiu obesłania w przypadku używania materiałów zawierających tlenek ołowiu, mogą być zatrudnieni tylko w szychcie osmiogodzinnej. Dla robotników przy piecach płomiennych i szachtowych, konwerterach, kotłach Pattinsonowych i rafineryjnych w hutach w których dotyczące przyrządy tylko peryodycznie, i to nie dłużej nad dziesięć tygodni w roku przez tych samych ludzi są w ruchu utrzymywane, można osmiogodzinną szychcę zastąpić dwunastogodzinną z dziesięciogodzinnym czasem pracy.

Przy ogniskach amerykańskich czas pracy przetapiaczy nie może być dłuższy niż sześć godzin w jednej szychcie; przy dotyczących robotach należy czas wedle możliwości tak podzielić, by na każdego robotnika po każdej dwugodzinnej pracy, dwugodzinną przypadła spoczynek.

Przy wypróżnianiu izb pyłu lotnego i takichże kanałów, które zawierają suchy pył lotny, przy prze-

siewaniu i pakowaniu glejty łuskowej i materiałów ołów zawierających innego rodzaju, jak pył cynkowy (poussière), o ile prac tych nie przedsięwzię się z wykluczeniem roboty ręcznej, czas trwania jednej szychty nie może być dłuższy, jak sześć godzin a czas rzeczywistej pracy podczas tejże nie ma wynosić więcej niż cztery godziny. Według potrzeby czas ten pracy należy przerywać odpowiednimi paузami służącymi do czyszczenia i odpoczynku. Przy rozkładaniu tych prac należy dalej taką zmianę peryodycznie zaprowadzić, by poszczególny robotnik przy pracach tych nie częściej jak przez trzy dni w tygodniu był zatrudniony.

Przy czyszczeniu i zrywaniu wystudzonych pieców, jakoteż przy ich naprawie można zatrudniać robotników w cynkowniach tylko w osmiogodzinnej szychcie. Jeżeli prace takie w hutach ołowianych się przedsięwzię, w takim razie obowiązują dla robotników zatrudnionych przy tych pracach przepisy ustępu trzeciego tego paragrafu.

Gdyby według wyniku dochodzeń i orzeczenia wysłuchać się mającego pod tym względem lekarza urzędowego przez przedłużenie czasu trwania szychty i pracy zdrowie dotyczących robotników uciepieć nie miało lub nadzwyczajne obciążenie z tego powodu dla nich nie powstało, może władza górnicza w stosownych razach w porozumieniu z władzą polityczną, po wysłuchaniu mężów zaufania ze strony robotników i w miarę obowiązujących przepisów ustawy pozwolić, aż do każdorazowego odwołania, na wyjątek od powyżej oznaczonych ograniczeń czasu trwania szychty i pracy.

§ 14.

Właściciel zakładu ma obowiązek, robotnikom, zatrudnionym przy przyrządach w § 13. wymienionych i przy pracach lub też innych robotach, przy których powstaje pył ołów zawierający, dostarczyć odzieży roboczej, składającej się co najmniej ze spodni, bluzy i czapki.

Gdzie tego higieniczne względy wymagają, należy zaopatrzyć robotników także i w rękawiczki.

Robotnicy zatrudnieni przy opróżnianiu izb z pyłem lotnym i takichże kanałów, albo też przy podobnych robotach, przy których wystawieni są w nadzwyczajnym stopniu na działanie pyłu ołów zawierającego, muszą być zaopatrzeni przez właściciela zakładu w ochraniacze od pyłu (respiratory, gąbki itp.), które zakrywają usta i nos.

§ 15.

Przepisane w § 14. suknie robocze, takież rękawiczki i ochraniacze od pyłu przydziałać należy robotnikom, zatrudnionym przy odnośnych pracach, w stanie do celu odpowiednim i w dostatecznej liczbie. Właściciel zakładu ma starać się o to, by suknie robocze były zawsze czyszczone, raz na

tydzień przynajmniej prane i wedle potrzeby naprawiane; czuwać ma nadto, by ochraniacze od pyłu znajdowały się zawsze w stanie używalności.

Nie wolno przechowywać sukni roboczych i ochraniaczy od pyłu w pracowniach.

§ 16.

W połączeniu z pracowniami urzędzić należy dla robotników przy każdej hucie tak, by pył nie dochodził, osobny lokal do mycia się i kąpieli, garderobę do rozbierania się i ubierania i jadalnię.

Ubikacje te utrzymywane być muszą w stanie czystym, przez zmywanie mokremi sukniami lub przez splukiwanie wodą wolnym od pyłu a w porze roku zimniejszej opalane. Przy nowych zakładach należy łazienkę urzędzić w połączeniu z lokalem do mycia się.

Lokal do mycia się i ubikacje do kąpieli mają posiadać podłogę nieprzemakalną i ściany do wysokości przynajmniej 2 metrów zmywać się dające. Lokal do mycia się zaopatrzyć należy przewodem doprowadzającym wodę zimną i ciepłą, jakoteż potrzebną ilością łatwo czyścić się dających miednic. W łazience urzędzić należy w odpowiedniej liczbie natryski (tusze) z wodą zimną i ciepłą jakoteż wanny do kąpieli. W umywalni i łazience mają być pod ręką kubki na wodę, szczoteczki do paznokci i do zębów i mydło. Każdy robotnik, który po myśli § 20., punktu 4., obowiązany jest korzystać z kąpieli, ma dostawać przynajmniej jeden ręcznik na tydzień.

Umywalnia i łazienka musi znajdować się każdego czasu w stanie używalnym. Każdemu robotnikowi należy dać możność korzystania z umywalni i urzędzeń kąpielowych.

Suknie robocze i suknie złożone przed rozpoczęciem pracy przechowywać się ma osobno w przeznaczonych na ten cel szafach albo też zawieszać wysoko w górze w garderobie. Sposób przechowywania sukien przez zawieszanie wysoko w górze dozwolony jest tylko w lokalach, zupełnie przed pyłem chronionych.

W jadalni mają znajdować się w stosownem miejscu urzędzenia do ogrzewania potraw.

Władza górnicza ma prawo w nadzwyczajnych przypadkach udzielić ułatwień pod względem przepisów, odnoszących się do urzędzenia umywalni i łazienek dla tych zakładów hutniczych, które w chwili wejścia w życie tego rozporządzenia, już istnieją.

§ 17.

Nadzór nad utrzymywaniem w należytem stanie umywalni i łazienek, garderob i izb jadalnych prowadzić ma przeznaczony do tego przez kierownictwo ruchu nadzorczy lub inny jaki zaufania godny organ, który ewentualne braki w tych ubikacjach, względnie w ich urzędzeniu, o ile nie jest w stanie sam ich

usunąć, podać ma celem usunięcia do wiadomości kierownika ruchu lub jego zastępcy.

§ 18.

Jako robotnicy w ruchu hut ołownych i cynkowych zatrudnione być mogą tylko takie osoby, które według lekarskiego poświadczenia do wykonywania przydzielonej im pracy posiadają w zupełności fizyczne uzdolnienie.

Właściciel zakładu jest obowiązany przynajmniej raz na miesiąc robotników, zatrudnionych przy pracach i przyrządach w § 13. wymienionych, poddawać lekarskiemu badaniu w celu przekonania się o stanie ich zdrowia, a zwłaszcza, czy nie zachodzą jakie oznaki zatrucia ołowiem.

Robotnicy zatrudnieni w ruchu hutniczym przy innych robotach mają być poddawani temu badaniu przynajmniej raz na kwartał.

Robotnicy, według orzeczenia lekarza podejrzani o zatrucie się ołowiem, nie mogą być aż do zupełnego wyzdrowienia dopuszczani do robót w lokalach oznaczonych w § 2. jakoteż do robót rodzaju oznaczonego w § 13.

Robotników, u których stwierdzone zostało zatrucie ołowiem, zatrudniać można, o ile lekarz badający uzna, że w ogóle dopuścić ich można do dalszego zajęcia w ruchu hutniczym, tylko przy robotach przez lekarza oznaczonych.

Robotników, którzy okazał się szczególnie wrażliwymi na działanie ołowiu, stale wykluczyć należy od robót w oznaczonych w § 2. lokalach, jakoteż od robót rodzaju oznaczonego w § 13.

§ 19.

Dla kontroli stanu zdrowia zatrudnionych w ruchu hutniczym robotników prowadzić się ma w każdej hucie zapiski, zawierające dla każdego robotnika daty następujące:

1. imię i nazwisko, wiek, miejsce zamieszkania, dzień wstąpienia i wystąpienia robotnika, świadectwo lekarskie co do stanu zdrowia przy przyjęciu go na robotę i rodzaj przydzielonego mu zatrudnienia.

2. Dni i wyniki przepisanych w drugim i trzecim ustępie § 18. badań lekarskich i nazwisko badającego lekarza.

3. W przypadku zasłabnięcia robotnika:

a) dzień i rodzaj jego zasłabnięcia;

b) dzień wyzdrowienia;

c) rodzaj ewentualnie przydzielone robotnikowi po jego wyzdrowieniu lżejszego zatrudnienia.

Szczegóły w zapiskach, odnoszące się do wyników badań lekarskich ma lekarz, któremu poruczono badanie, o ile ich sam własnoręcznie nie wciągnął, stwierdzić swoim podpisem.

Zapiski przedłożyć należy na żądanie władzy górniczej i politycznej, względnie ich delegatom.

§ 20.

Właściciel zakładu ma w regulaminie służbowym (§ 200. p. u. g.) wydać dla robotników zatrudnionych przy jego hucie przepisy treści następującej:

1. Robotnicy mają sukni roboczych, rękawiczek roboczych i ochraniaczy od pyłu w tych ubikacjach i przy tych robotach, dla których zostały przepisane (§ 14.) prawidłowo używać, po skończonej szychcie, względnie po skończeniu roboty zdjąć je i na miejscach przepisanych na przechowanie złożyć.

Ubieranie i zdejmowanie sukni roboczych może mieć miejsce tylko w garderobie; zabieranie sukien tych do jadalni lub mieszkań jest surowo zakazane.

2. Robotnikom nie wolno przynosić z sobą artykułów żywności do pracowni. Pożywiać się wolno tylko poza obrębem pracowni w jadalni.

3. Przed każdorazowym jedzeniem jak i po ukończeniu szychty ma robotnik gruntownie oczyścić sobie ręce, twarz, usta i zęby; czyszczenie ma się odbywać zawsze w umywalni.

4. Wszyscy robotnicy zatrudnieni przy robotach, przy których po myśli § 13., ustępu 3. i 4. szychta jedna nie ma trwać dłużej niż sześć godzin, rzeczywisty zaś czas pracy w ciągu tejsze dłużej nad cztery godziny, muszą się codziennie, inni zaś w ruchu hutniczym zatrudnieni robotnicy zależnie od potrzeby, przynajmniej jednak raz na tydzień po ukończonej szychcie kąpać w zakładzie. Od tego obowiązku wolni są tylko robotnicy, którym według lekarskiego orzeczenia kąpiel nie służy.

5. Palenie cygar i papierosów zakazane jest we wszystkich pracowniach, palenie fajek i żucie tytoniu zaś przy następujących robotach: przy wypróżnianiu izb i kanałów z lotnym pyłem, przy czyszczeniu i zrywaniu ostudzonych pieców, przy amerykańskich ogniskach, przy destylacji cynku, przy przesiewaniu, mieleniu i pakowaniu glejty lub innych ołów zawierających wyrobów.

6. Robotnicy, którzy pomimo kilkakrotnych upomnień i kar, z powodu takich wykroczeń regulaminowo na nich nałożonych, wbrew wyżej podanym przepisom działają, mogą być przed upływem kontraktowego terminu bez wypowiedzenia wydalenii.

§ 21.

Właściciel zakładu ma osobom mającym nadzór nad ruchem polecić, by na ściśle stosowanie się wydanych po myśli § 20., punktu 1. do 5., przepisów z naciskiem nalegali, jakoteż je ustawicznie nadzorowali.

Osoby, które polecenie to otrzymały, są w miarę postanowień regulaminu służbowego za przestrzeganie oznaczonych przepisów odpowiedzialne.

§ 22.

Odbitki tego rozporządzenia jakoteż odbitki przepisów, po myśli § 20. przez właściciela huty wydanych, należy w każdej pracowni, w garderobie i jadalni przybić, jakoteż niemi wszystkich urzędników ruchu i nadzorców celem przestrzegania i odpowiedniego pouczenia robotników, obdzielić.

§ 23.

Robotników należy w odpowiedni sposób pouczyć o istocie i oznakach zatrucia się ołowiem a także i o sposobach, w jakie mogą się przed niem ustrzedz.

§ 24.

Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej w trzy miesiące po ogłoszeniu w Dzienniku ustaw państwa; o ile do dopełnienia poszczególnych przepisów potrzebne jest wykonanie robót budowlanych lub też urządzeń, winne władze górnicze wyznaczyć odpowiednie terminy.

Bienerth wtr.

Gessmann wtr.

